

Před lety jsem se vydal do z 80% černošské Selmy v Alabamě. Kráčel jsem po Mostě Edmunda Pettuse (most, paradoxně pojmenovaný po konfедераčním brigádním generálovi, senátorovi za Demokratickou stranu a Velkém draku Ku Klux Klanu **Edmundu Pettusovi**, pozn. DP), nejkultovnější památce hnutí za občanská práva v Americe a snažil se představit si, co se to vlastně na tomto mostě před skoro 50 lety (výlet jsem podnikl v roce 2011) odvážili běloští policisté bránit.

Žijeme totiž ve světě po Selmě, kde běloši přišli o veškerou morální autoritu, a pronést pár byt' jen nepatrně pozitivních slov o nich ukazuje na touhu po návratu k segregaci a Jimu Crowovi (ve skutečnosti se mé cíle shodují s těmi Americké společnosti pro kolonizaci).

Byla „Krvavá neděle“ v alabamské Selmě krvavější než jakákoli neděle v selmské současnosti?

Navštívit Selmu a přejít Most Edmunda Pettuse znamená vstoupit do města roku 2015, jehož z 80% africké obyvatelstvo se odkázáno samo na sebe chová přesně tak, jak se kdysi dávno běloši obávali... a civilizace vybudovaná bělochy pro jejich potomstvo se rychle hroutí.

Bílí policisté na Mostu Edmunda Pettuse v roce '65 bránili civilizaci onoho typu, který budují, udržují a předávají svému potomstvu lidé evropského původu.

Dnes žijeme v rychle se rozpadající společnosti, kde vzpomínky na lepší minulost fungují jako hořká připomínka hrůz dneška.

Z 80% černošská Selma roku 2016 (město s černým starostou, šéfem policie, návladním a z většiny černým zastupitelstvem) představuje učebnicový příklad osudu, kterého se pro svou civilizaci běloši obávali tehdy, když se spojili jejich nepřítomnost s černošskou vládou.

Kvůli neutuchajícímu černošskému násilí se město v letech 2010 a 2014 stalo dějištěm celonárodními médii nepříliš nadšeně přijatých pochodů „za zastavení násilí,“ které nepřesvědčivě prosily černochoy, aby se přestali navzájem zabíjet.

Ale 80% černošských obyvatel Selmy, díky nimž se stalo město v rámci státu Alabama tím nejnásilnějším, nepřestávají poskytovat bělošským novinářům – uváženým v mentalitě doby před Selmou – opravdovou hostinu případů běd, za které lze z toho či onoho důvodu vinit bělochoy. Jak píše britský The Guardian ve své reportáži 4. února 2016 'Still a city of slaves' – Selma, in the words of those who live there: A beacon for the civil rights movement 50 years ago, the Alabama city's largely African American population today struggles with joblessness, poverty and drugs (Otrokářské město dodnes – Selma slovy svých obyvatel: Před 50 lety

DĚLSKÝ POTÁPĚČ

„Turistům nikdy neublížujem’. Nikdy. To si zapiš. Naše věci si řešíme mezi sebou.“ Život v nejnebezpečnějším městě Alabamy, ze čtyř pětina černošské Selmě | 2

maják hnutí za lidská práva; dnes většinové afroamerické obyvatelé trápí nezaměstnanost, chudoba a drogy):

„Deset postav se škrábalo skrz sutiny starého skladu bavlny – vybírali cihly. V alabamské Selmě byl chladný, skoro mrazivý den, a když slunce zmizelo, snažili se tito lidé hledat teplo u provizorních ohnišť.

Deset hodiny brali cihly z hromad, kde ležely slepené se dřevem a kovem, každou z nich očistili od malty a následně je rovnali na hromádky. Šlo o ručně vyráběné cihly ze 70. let 19. století a předák jim v hotovosti platil mezi 10 a 20 dolary za každou hromadu o 500 cihlách.

Byla to tvrdá dřina. Nashromáždít hromadu trvalo skoro půl dne, a většina vyčerpáním musela po jedné dokončené pětistovce skončit. Starší muž je pozoroval se slovy: ‚Každý o téhle práci slyšel, ale jen málo ji chce dělat, protože je to skoro zadarmo a hodně lidí si při ní ublížilo. Ale práce tady v Selmě není. Zvláště když máte záznam v rejstříku – a to tady má skoro každý.’ Nikdo neznal vlastníka skladiště, i když většina hádala na bělocha: ‚Patří jim tady všechno.’

Kupec cihel ze stavební firmy si přišel prohlídnout hromadu. ‚Po ručně vyráběných cihlách, zvláště historických jako jsou tyhle, je velká poptávka. Prodávají se i po dolaru za cihlu.’

Jennifer strávila sbíráním cihel celý den a nestěžovala si: ‚Jsem svobodná matka s pěti dětma. Budu dělat cokoli a tohle je jediná práce ve městě.’

Chlapík na pauze s prsty krvácejícími pod obvazem z hadrů pokoušel cigaretu. ‚Tohle je otrocká práce, nic jiného, ale nic jiného se tu dělat nedá. **Když se nad zamyslíte, je to celkem vtipné, protože ty cihly nejspíš vyrobili otroci. Ale taková už je Selma: i dneska město otroků.**’

Po cestě do Selmy vám historické milníky připomínají, že město, které kdysi bylo synonymem otrokářství, se stalo symbolem občanských práv. Pochod za volební práva Afroameričanů byl naplánován zde, jak to ostatně oslavuje i nedávný **po městě nazvaný film**.

Na přejezdu přes řeku nelze minout další připomínku: Most Edmunda Pettuse lze rozpoznat podle starých televizních záběrů **Krvavé neděle** (neplést s **Bloody Sunday** v severoirském Derry 30. ledna 1972, pozn. DP), kdy policie zbilá účastníky pochodu nebo z loňska, kdy si sem prezident Obama přijel připomenout 50. výročí onoho dne. Hlavní ulice za mostem je v délce tří bloků plná obchodů s upomínkovým zbožím pro turisty.

Když ale zajdete o kousek dál, spatříte ošklivost chudoby moderní Selmy:

zchátralé a zatlučené domy posprejované symboly gangů, prázdná prostranství posetá lahvemi od vodky a obaly od fastfoodu a sterilními sídlišti pro lidi s nízkými příjmy. Na nárožích se prodávají drogy a na o něco lépe udržovaných domech se skví jeden vedle druhého nápisy ‚Zastavte násilí.‘ Co nevidíte, jsou továrny v provozu – jen ty prázdné, stržené kvůli materiálu. Obyvatelstvo nemá hlas, ekonomický ani politický, což dělá ze Selmy, symbolu někdejších vítězství hnutí za občanská práva, ztělesnění selhání hnutí současného.

[...]

55letý Marcus žije ve městě od dětství. ‚Všichni říkají, že nemáme práci kvůli našim nedostatkům, není to ale kvůli tomu, co se nám nedostává, ale kvůli tomu, co máme: černou kůži. Když jsem byl malý, museli jsme do školy chodit přes bělošskou čtvrť, kde na nás se sestrou poštvávali psy. Odešel jsem ze Selmy a narukoval do armády. Když jsem se vrátil, moc se toho nezměnilo. Sice na vás nepoštvou psy, ale nahází vám do cesty tolik klacků, že byste klidně mohl ten pes být.‘

Council McReynolds (52) v Selmě žije celý svůj život a přál by si odejít. ‚Všechny fabriky, co tu byly, jsou zavřené: továrna na sladkosti, nábytkárna – když jsme si zvolili černého starostu, všichni se zvedli a odešli.‘

Jeho dům je jeden ze dvou v celém bloku, který není opuštěný a zatlučený. Vedle něj stojí napůl vypálený dům, další jsou opuštěné, i když v nich načerno žije pár lidí. ‚Selma není jako v tom filmu. Tam všichni odložili minulé sváry a spolupracují. Skutečná Selma ale zůstala ponechaná napospas a lidi za jeden provaz rozhodně netáhnou.‘

Když jsem ho zeptal na jednu prázdnou budovu vedle jeho domu, usmál se: ‚Ten barák vůbec není prázdný. Žije tam rodina a platí nájem domácímú.‘

McReynoldsův blok není v Selmě žádnou výjimkou. Zatlučené polorozpadlé domy tvoří asi čtvrtinu města. Spousta dalších – které by jinde byly se svými vytlučenými okny a verandami plnými dřev byly považovány za zpustlé – je jejich pronajímána.

[...]

Melvin Barnes (39) se se mnou setkal na sídlišti pro nízkopříjmové skupiny, které obklopuje kostel afrických metodistů Brown Chapel, coby centrum pochodu za volební právo historickou pamětihodnost. V Selmě vyrostl, v 17 začal prodávat drogy a zapadl do života drobného zločinu.

Během dvou dnů, které jsem s ním strávil, jsme navštívili nejnebezpečnější části Selmy a byli svědky neskrývaného prodeje drog. Nikdy jsem nezahlédl žádného

„Turistům nikdy neubližujem’. Nikdy. To si zapiš. Naše věci si řešíme mezi sebou.“ Život v nejnebezpečnějším městě Alabamy, ze čtyř pětina černošské Selmě | 4

policistu. Když jsem to poznamenal, jeden z dealerů řekl: „Policie tady je zkorumpovaná jako všechno ostatní. Jeden policajt mě nabídl, abych pro něj prodával, ale ve vteřině, kdy takto učiníte vás začnou vlastnit. Stanete se jejich děvkou pro všechno.“ Všichni ostatní, se kterými jsem na ulicích Selmy mluvil, s tímto souhlasili.

„Všichni kolem měli zbraně, prodávali drogy, tak jsem do toho spadl taky. První kvěr jsem měl ve 14, nosil ho s sebou a hodně používal. Jako každý.“

Před sedmy lety se dostal do ‚pouliční potyčky‘ a kulka určená jemu skoro zasáhla vedle něj stojící dítě. ‚Přišel jsem potom domů, podíval se na své dítě a objal ho. Věděl jsem, že s tím musím skoncovat.‘ Přestal brát drogy, moderuje každodenní rozhlasovou show a pracuje na ulicích, kde se snaží odradit od násilí i ostatní.

Melvin mě vzal do starého opuštěného domu, kde přespává, když nemá kam složit hlavu. ‚Co jsem přestal prodávat drogy, nemám žádné peníze – nikdo totiž nedá bývalému feťákovi jako já práci.‘

Právě tam byl jen pár metrů od kostela dva týdny před Novým rokem zastřelen **Antoine Stallworth**. Byla to v Selmě poslední vražda roku 2015, celkem jedenáctá, což činí ze Selmy (s asi 20 tisíci obyvateli) jedno z **nejnásilnějších měst v USA**, kde dojde k asi desetinásobku vražd nad celostátní průměr.

Poslední dva dny v Selmě jsem strávil s Escrowem (34, jméno změněno), který byl odsouzen za drogy, zbraně a pokus o vraždu. Do Selmy se ve 14 přestěhoval od své na cracku závislé matky k babičce. Když mi podával ruku, jeho úsměv odhalil spoustu chybějících zubů. „Vítej do skutečného ghetta. V Selmě si na nic nehrajeme.“

Byl šestkrát postřelen a sám mnoho lidí střelil. ‚Nevím, kolikrát jsem střílel na lidi. Jsem prostě odjakživa střelec.‘

Mluví tiše a souvisle, přestává jen tehdy, když se zastaví, aby někomu prodal drogy: ‚Sorry, mám tady něco na práci.‘

Když jsem se ho zeptal na zbraně v Selmě, ušklíbl se: ‚Když jsem sem přišel, všichni měli zbraně a používali je. Musel jsem být jako oni. Rychle jsem se naučil, že musíte umět přitvrdit, nebo vás chlapi budou mít za slabocha a zastřelí vás. A tak jsem přitvrdil.‘

Vždycky u sebe nosí zbraň, kromě svého bloku.

Poslední den v Selmě jsem se vyčerpaný z pohledu na záplavu bolesti posadil před **Brown Chapel**, pozoroval děti, jak si hrají a vedl nezávazné řeči se skupinou mužů. Pak jsem si děti vyfotil a jako bych na moment zapomněl na jejich věk, začal jsem

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

„Turistům nikdy neubližujem’. Nikdy. To si zapiš. Naše věci si řešíme mezi sebou.“ Život v nejnebezpečnějším městě Alabamy, ze čtyř pětín černošské Selmě | 5

jim pokládat své standardní otázky, ‚Líbí se ti Selma? Jaké to je tady vyrůstat?’

Všichni se mě nechápavě dívali, kromě devítileté holčičky Robin. ‚Ne, Selma se mi vůbec nelíbí. Moc se tu střílí a máma nemůže najít práci. Proto se stěhujeme na Floridu.’

Zatímco jsem si fotil děti, zastavilo poblíž BMW. Vystoupili z něj dva turisté, aby se podívali na Brown Chapel. Skupinka mužů včetně Escrowa je pozorovala a spekulovala, odkud asi jsou. Přešel jsem k nim a dal se s nimi do řeči. Řekli mi, že přijeli z Ontaria a jsou nadšení, že se můžou podívat na místa, která znají z filmu, ale že se obávají o svou bezpečnost.

Když jsem vrátil zpátky k místní a řekl jim, co jsem se dozvěděl, všichni nevěřičně a s hrdostí hvízdli. ‚Sákra, Kanada. No teda. To přijeli až z Kanady, aby se podívali do Selmy?’

Také jsem se zmínil o jejich obavách. Escrow si přestal hrát s telefonem, probodl mě pohledem a zcela vážně prohlásil:

‚Turistům nikdy neubližujem. Nikdy. To si zapiš. Naše věci si řešíme mezi sebou. Přijeli, protože se tady vážně staly velké věci. Jen bych si přál, aby se staly znovu.’

Podobně jako tito Kanadčané jsem se vydal do Selmy jako turista, ale na rozdíl od našich přátelských severních sousedů jsem si zde nesnažil masírovat svou bělošskou vinu (získávají bělošští liberálové z pohledu na město nějaký zvláštní druh sexuálního uspokojení?); jel jsem tam, abych na vlastní oči viděl právě to, co se ti bílí policisté odvážili pokusit zastavit.

Bílí liberálové vidí Selmu jako natrvalo uvízlou v roce 1965 a neustále dokola si gratulují, že stojí na „správné straně dějin.“

Ve skutečnosti se z bělochy vybudované civilizace v Selmě stává zašlá historie a samotné cihly, kdysi tvořící základy této civilizace, jsou jedna po druhé rozebírány a prodávány za pakatel.

Reportáž Paula Kerseyho *“We never harm tourists. Never. Got that. We keep our shit to ourselves”*: Life in 80% Black Selma, the Most Dangerous City in Alabama vyšel na stránkách Stuff Black People Don’t Like 6. února 2016.